

KLAGANDE

Bengt HENRIK Holmberg, 750605-7111

Ombud: Jur.kand. Jessica Lindgren
C J Advokatbyrå AB
Cardellgatan 1
114 36 Stockholm

MOTPART

Försäkringskassan
Processjuridiska enheten, Sundsvall
851 93 Sundsvall

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Faluns dom den 26 september 2012 i mål nr 3033-11,
se bilaga A

SAKEN

Assistansersättning

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom på så sätt att Henrik Holmberg tillerkänns hel assistansersättning för de i målet aktuella timmarna.

YRKANDEN M.M.

Henrik Holmberg yrkar att han ska förklaras berättigad till assistansersättning i form av aktiv tid med ytterligare en och en halv respektive två timmar per dag under dagtid. Till stöd för sitt överklagande anför han i huvudsak följande. Han har ett oundgängligt behov av aktiv assistans under all sin vakna tid. Av den medicinska utredningen framgår att han aldrig kan lämnas ensam utan aktiva insatser samt att personalen alltid måste finnas jämte honom för att kunna kommunicera med honom. För att förebygga självskadebeteende måste assistenterna befinna sig i samma rum som honom och hålla honom lugn. Förvaltningsrätten har i sina mycket korta domskäl inte tagit detta i beaktande och synes inte heller ha beaktat den rättsliga definitionen av begreppet jour i assistanssammanhang. Eftersom han är berättigad till assistansersättning har han även rätt att få hjälp med andra personliga behov om de inte tillgodoses på annat sätt. Det aktuella behovet är inte tillgodosett på annat sätt genom exempelvis föräldraansvar och det går mot bakgrund av hans beteendestörning, hörselskada och genomgripande kommunikationsstörning inte att ersätta aktiv assistans med väntetid. Han inger och åberopar bl.a. ett läkarintyg utfärdat den 7 februari 2014 av distriktsläkaren Ulf Nordin.

Av intyget framgår bl.a. följande. Henrik bedöms utifrån nedanstående medicinska förhållande kräva ständig tillsyn för att få stöd och undvika destruktiva handlingar. Som framgår av tidigare utredningar och aktuellt psykologintyg finns ganska omfattande psykometal påverkan och begränsningar vad gäller begreppsförmåga, kommunikation och impulskontroll. Sistnämnda innebär också, då Henrik är väsentligen somatiskt frisk, att rörligheten kräver ständig tillsyn och kommunikation via för Henrik välkänd assistanspersonal. I samband med psykisk försämring för knappt tio år sedan har han utvecklat fixering vid vissa tvångshandlingar och uppenbar, ständig risk för farliga, destruktiva handlingar. Den ständiga närheten och risken för dessa destruktiva och troligen ångestfyllda

tvångshandlingar har ju gjort att inte heller nu föreslagen egen tid 06.00 – 08.00 kan fungera utan assistanstillsyn.

Försäkringskassan bestrider ändring av förvaltningsrättens dom. Till stöd för sin inställning anför Försäkringskassan bl.a. följande. För att man ska anse att det finns behov av aktiv tillsyn av övervakande karaktär krävs ett utåtagerande aggressivt beteende samt en risk för allvarliga konsekvenser. Det betyder risk att föremål skadas eller att personen skadar sig själv eller andra. Det krävs dessutom enligt praxis antingen att denna risk uppstår med viss frekvens, det vill säga att någon ofta behöver ingripa för att hindra att det händer något eller att aggressiviteten är mycket lättväckt, oförutsägbart och våldsamt. Den samlade utredningen från den aktuella perioden ger inte stöd för att det föreligger ett behov av aktiv tillsyn av övervakande karaktär. Mot den bakgrunden är det slut var till förvaltningsrätten har kommit korrekt.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Av 51 kap. 2 § socialförsäkringsbalken framgår att en försäkrad som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, kan för sin dagliga livsföring få assistansersättning för kostnader för sådan assistans som avses i 9 a § samma lag.

I 9 a § första stycket LSS stadgas att med personlig assistans enligt 9 § 2 samma lag avses personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade (grundläggande behov).

I 9 a § andra stycket LSS stadgas att den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till insats enligt 9 § 2 LSS för andra personliga behov om behoven inte tillgodoses på annat sätt.

I 6 § andra stycket Riksförsäkringsverkets föreskrifter (RFFS 1993:24) om assistansersättning, i dess lydelse från och med den 1 januari 2013, anges att med väntetid avses tid då den försäkrade under sin dygnsvila behöver ha en personlig assistent tillgänglig i väntan på att ett hjälpbehov uppstår utan att det är fråga om tillsyn i form av grundläggande eller andra personliga behov.

Kammarrätten gör följande bedömning.

Kammarrätten finner i likhet med förvaltningsrätten, att det av handlingarna i målet framgår att Henrik Holmberg behöver ständig tillsyn. Han är, i enlighet med 9 a § andra stycket LSS och då behovet inte är tillgodosett på annat sätt, berättigad till assistansersättning för detta behov.

Frågan i målet är om Henrik Holmbergs tillsynsbehov kan tillgodoses med väntetid (tidigare benämnt jour) under en och en halv timme per dag under veckor då han har daglig verksamhet respektive två timmar per dag under veckor då han inte har daglig verksamhet.

Med hänsyn till att Henrik Holmberg har behov av ständig tillsyn och då de i målet aktuella timmarna, en och en halv respektive två timmar per dygn, inte avser dygnsvila utan vaken tid, finner kammarrätten att Henrik Holmberg har rätt till hel assistansersättning för dessa timmar. Assistansersättning ska således, även för denna tid, utges för hel timme på sedvanligt sätt. Henrik Holmbergs överklagande ska sålunda bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Eric Lowén
kammarrättsråd
ordförande

Torbjörn Helin
kammarrättsråd

Gunnel Wadsten
kammarrättsråd
referent

Else Ammor
föredragande

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I FALUN**
Enhet 1

DOM
2012-09-26
Meddelad i
Falun

Bilaga A

Mål nr
3033-11
Domare 1:10

167
Sida 1 (3)

KLAGANDE

Henrik Holmberg, 750605-7111
Sturegatan 25
776 32 Hedemora

God man: Mona Holmberg
Sturegatan 25
776 32 Hedemora

MOTPART

Försäkringskassan, Processjuridiska enheten/Sundsvall
851 93 Sundsvall

ÖVERKLAGAT BESLUT

Försäkringskassans beslut 2011-06-16, diariernr 023468-2011, se bilaga 1

SAKEN

Assistansersättning

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten förklarar Henrik Holmberg berättigad till assistansersättning för behovet av tillsyn under 1,5 respektive 2 timmar per dag under dagtid i form jour.

Dok.Id 62392

Postadress
Box 45
S-791 21 Falun

Besöksadress
Kullen 4

Telefon
023-383 00 00
E-post: forvaltningsrattenifalun@dom.se

Telefax
023-383 00 80

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:00

YRKANDEN M.M.

Henrik Holmberg begär att få assistansersättning med 3 273 timmar per halvår såsom tidigare. Han åberopar ett intyg den 2 mars 2011 från habilitering av arbetsterapeuterna Birgitta Ericsson och Ulla-Britt Wiklund samt psykologen Margareta Schang, vari bl.a. följande anges. Praktisk erfarenhet och ett flertal noteringar i Henrik Holmbergs habiliteringsjournal är genomgående samstämmiga om att han inte kan vistas ensam utan stödperson. Personer med en utvecklingsnivå motsvarande ett barn under 4 års ålder lämnas aldrig ensamma. Henrik Holmberg har behov av stödpersoner som måste ha kännedom om och förståelse för hans funktionsnedsättningar. Stödpersonen ska vara känd av honom och han ska veta i förväg vem det är som kommer. Stödpersonen behöver finnas på plats kontinuerligt under hela dygnet för att stödja honom i hans vardagsaktiviteter, vilket även inkluderar aktiviteter som vila och TV-tittande.

Försäkringskassan bestrider bifall till överklagandet och hänvisar till de skäl som anges i det överklagade beslutet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Assistansersättning kan utges som aktiv tid eller jour. Det finns inget som hindrar jourtid även dagtid.

Försäkringskassan har kommit fram till att det under 1,5 respektive 2 timmar per dag inte utförs några aktiva insatser och inte beviljat assistansersättning för den tiden.

Utredningen visar att Henrik Holmberg är i behov av ständig tillsyn. Frågan är om detta ska tillgodoses genom jour eller jämsställas med aktiv tid. Förvaltningsrätten bedömer att tillsynsgraden och behovet av kännedom

om Henrik Holmberg och hans funktionsnedsättningar inte är av en sådan karaktär att det rör sig om en aktiv tillsyn. Således ska behovet tillgodoses genom jour.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (Dv 3104/1c).

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Raimo Gustavsson', with a large, stylized initial 'R'.

Raimo Gustavsson

rådman

I avgörandet har deltagit nämndemännen Ulla Cassel, Per Pettersson och Johan Thomasson.

Mona Holmberg
Sturegatan 25
776 32 Hedemora

God man för Henrik Holmberg

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I FALUN
Domare 1:10INKOM: 2011-07-13
MÅLNR: 3033-11
AKTBIL: 2

Omprövning av beslut om assistansersättning

Beslut

Försäkringskassan ändrar inte beslutet som fattades den 3 februari 2011.

Beskrivning av ärendet

Försäkringskassan beslutade den 3 februari 2011 att bevilja dig assistansersättning med upp till 2974 timmar per 6 månader, vilket rätteligen skulle ha varit 2954 timmar per 6 månader. Det motsvarar i genomsnitt 113 timmar i veckan. Beslutet innebär en minskad nivå av assistansersättning och gäller från och med maj 2011.

Försäkringskassan har gjort en ny prövning av din rätt till assistansersättning eftersom det förflutit mera än två år sedan din rätt till assistansersättning senast prövades. Du bedöms tillhöra personkrets grupp 1 enligt 1 § LSS, lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade. För att ha rätt till assistansersättning krävs att behovet av personlig assistans för grundläggande behov uppgår till i genomsnitt mer än 20 timmar per vecka. Enligt Försäkringskassans beslut uppgår tidsåtgången för dina grundläggande hjälpbehov till 30 timmar per vecka.

Försäkringskassan har i sitt beslut utgått från följande beräkning:

	Veckor med daglig verksamhet (46 v/år)	Veckor utan daglig verksamhet (6 v/år)
Grundläggande behov		
Hygien morgon	40 min/dag = 4,67 tim/v	40 min/dag = 4,67 tim/v
Hygien kväll	30 min/dag = 3,5 tim/v	30 min/dag = 3,5 tim/v
Toalettbesök dag	15 min x 3/dag = 5,25 tim/v	15 min x 4/dag = 7 tim/v
Toalettbesök natt	15 min x 1,5 = 0,37 tim/v	15 min x 1,5 = 0,37 tim/v
Dusch	60 min/dag = 7 tim/v	60 min/dag = 7 tim/v
Av- och påklädning	20 min/dag = 2,33 tim/v	20 min/dag = 2,33 tim/v
Ytterkläder	10 min/dag = 1,17 tim/v	10 min/dag = 1,17 tim/v
Måltider	-	-
Kommunikation	5 tim/v	10 tim/v
Ingående kunskaper	-	-
Totalt grundläggande	29,29 tim/v	36,04 tim/v

	Veckor med daglig verksamhet (46 v/år)	Veckor utan daglig verksamhet (6 v/år)
Övriga behov		
Frukost	20 min/dag = 2,33 tim/v	20 min/dag = 2,33 tim/v
Lunch	60 min/dag x 4 = 4 tim/v	60 min/dag = 7 tim/v
Eftermiddagsfika	10 min/dag = 1,17 tim/v	10 min/dag = 1,17 tim/v
Middag	60 min/dag = 7 tim/v	60 min/dag = 7 tim/v
Kvällsfika	10 min/dag = 1,17 tim/v	10 min/dag = 1,17 tim/v
Städa, handla, tvätta	6 tim/v	6 tim/v
Aktiviteter	21 tim/v	28 tim/v
Handräckning	7 tim/v	7 tim/v
Daglig verksamhet	19,5 tim/v	-
Jour	14,53 tim/v	14,53 tim/v
Totalt övriga behov	83,70 tim/v	74,20 tim/v

Du har genom god man begärt omprövning av beslutet. Du anger som skäl till att beslutet ska ändras att du inte har någon tid som kan vara tillsynstid och yrkar på att de timmar som du tidigare varit beviljad, 3273 timmar per 6 månader, även ska gälla i fortsättningen.

Du hänvisar till följande handlingar:

- Intyg från Habiliteringen i Hedemora daterat den 22 mars 2011.

Försäkringskassans motivering

För att få rätt till assistansersättning krävs att tidsåtgången för hjälp med de grundläggande behoven uppgår till i genomsnitt mer än 20 timmar per vecka. Behov av stöd med de grundläggande behoven innefattar hjälp med personlig hygien, hjälp med måltider, hjälp med av- och påklädning, hjälp med att kommunicera med andra samt hjälp som förutsätter ingående kunskap om ditt funktionshinder. Vidare ska hjälpen vara i regel av en mycket privat karaktär och insatsen ska vara förbehållen situationer av krävande och komplicerad natur, i regel av mycket personlig och integritetsnära karaktär. Assistansersättning kan beviljas under dygnsvila och insatserna kan då vara i form av såväl aktiva insatser som insatser i form av jour eller beredskap. Hjälpbehovet med övriga behov, till exempel handräckning och matlagning, beräknas endast om de grundläggande behoven uppgår till 20 timmar i veckan.

Försäkringskassan har gått igenom ärendet på nytt men ändrar inte beslutet då det kan bedömas att tiden som du har behov av personlig assistans för såväl grundläggande behov som andra personliga behov, kan beräknas uppgå till i genomsnitt 113 timmar per vecka.

Vid beräkning av tidsåtgång för grundläggande behov kan endast det aktiva hjälpbehovet för varje enskilt grundläggande behov medräknas. Försäkrings-

Försäkringskassan
www.forsakringskassan.se, 0771-524 524

Datum
2011-06-16

Personnr/Diariernr
19750605-7111
023468-2011

kassan finner vid omprövning att bedömningen av vad som ingår i de grundläggande behoven som gjorts i grundbeslutet är korrekt i detta avseende.

Försäkringskassan har gjort bedömningen att du behöver hjälp med din personliga hygien vid morgon- och kvällshygien, toalettbesök och dusch. Du behöver hjälp med av- och påklädning även om du klarar flera moment själv. Du behöver viss hjälp med att knäppa knappar och ta på byxor. Vidare behöver du hjälp med ytterkläder.

Tid för kommunikation räknas inte till de grundläggande behoven annat än i de fall man är i behov av hjälp av en personlig assistent för att kommunikation med andra överhuvudtaget ska vara möjlig. Medicinska underlag visar att din funktionsnedsättning orsakar svårigheter att kommunicera och Försäkringskassan finner därför att du behöver hjälp med att kunna kommunicera med tredje person.

Eftersom du klarar att äta och dricka själv godtas inte den hjälp du behöver i övrigt vid måltiderna då denna hjälp inte kan ses som ett grundläggande behov av mycket personlig karaktär i lagens mening. Försäkringskassan finner heller inte att du har ett hjälpbehov som förutsätter att det finns en person som har ingående kunskaper om dig och din funktionsnedsättning.

Försäkringskassan har utifrån handlingarna i ditt ärende funnit att särskilda skäl föreligger för att bevilja dig assistans i daglig verksamhet med hänsyn till ditt hälsotillstånd och kommunikationssvårigheter. Vidare har du behov av hjälp med matlagning, städning, att tvätta och handla samt vid fritidsaktiviteter.

Jourtimmar räknas för den tid då du behöver ha en assistent närvarande, men då du inte egentligen har något behov, utan det är bara ifall ett behov uppkommer som assistenten behöver agera. Ofta beviljas sådan tid under nattvilan, då det generellt sett inte finns något faktiskt behov, men assistenten ska vara beredd att utföra sitt uppdrag. Försäkringskassan avser inte med detta att assistenten ska vara sovande, utan att denna har jour, vilket innebär att assistenten är vaken. En assistanstimme anses motsvara fyra timmar för jour.

Utifrån ovanstående beräkning är det 1,5 timme per dygn under de veckor du har daglig verksamhet och 2 timmar per dygn under de veckor du inte har daglig verksamhet som Försäkringskassan bedömer att du inte har behov av hjälp. Av befintliga medicinska underlag, övriga handlingar och utredning i ärendet i ärendet framkommer att du behöver tillsyn men inte sådan aktiv och kvalificerad tillsyn av övervakande karaktär som kräver ingående kunskap om dig och ditt funktionshinder. Tillsyn av övervakande karaktär kan bedömas nödvändigt om det föreligger akut fara för ditt eller annans liv. Det stöd du behöver i form av

tillsyn är inte av den art och grad att det kan ingå i beräkningen av assistansersättning av den anledningen.

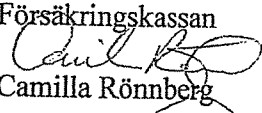
Kontinuiteten i ett beslut om assistansersättning innebär att beslut om assistansersättning ska gälla oförändrat under två år, om inte väsentligt ändrade förhållanden inträffar dessförinnan. Vid en tvåårsomprövning görs en helt ny, förutsättningslös prövning av rätten till assistansersättning.

Försäkringskassan finner vid omprövning inget skäl att frångå den bedömning som gjorts i grundbeslutet den 3 februari 2011, där du beviljades assistansersättning med 2974 timmar per 6 månader, vilket emellertid härrör sig till ett räknefel. Det rätta antalet timmar borde ha varit 2954 timmar per 6 månader. Försäkringskassan kan dock inte vid omprövning ändra ett beslut till din nackdel. Beslutet ändras därför inte vid omprövning. De nya handlingar som du bifogat och de synpunkter som du framfört ger inte stöd för något annat ställningstagande.

Bestämmelser som beslutet grundas på

- 1 och 9, 9a §§ lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
- 51 kap. 2 – 4 §§, 9 § och 12 § socialförsäkringsbalken
- 113 kap. 7 § socialförsäkringsbalken.

Försäkringskassan

Camilla Rönnberg

Du kan överklaga beslutet

Om du tycker att det här beslutet är fel kan du överklaga det hos *förvaltningsrätten*. I så fall ska du lämna eller skicka ett brev till Försäkringskassan. Brevet måste komma in inom två månader från den dag som du har tagit del av beslutet. Försäkringskassan skickar sedan brevet till förvaltningsrätten.

Brevet ska innehålla följande uppgifter:

- Vilket beslut du vill överklaga
- Hur du vill att beslutet ska ändras
- Varför du vill att beslutet ska ändras
- Ditt namn, personnummer, adress och telefonnummer
- Din namnteckning.

Om du anlitar ombud ska en fullmakt i original skickas med. Ombudet kan då underteckna överklagandet i stället för dig.

Överklagandet skickas till Försäkringskassan, Omprövningsenheten Stockholm Klara, Box 70 320, 107 23 Stockholm.